Obushenko O. M. Some aspects of development prosecution on the stage of pretrial investigation. The article deals with the procedural status of prosecution under preliminary investigation. This procedural status is reflected in the right to carry out prosecution during the preliminary investigation of a particular function, which must comply with the Constitution of Ukraine and other laws of Ukraine. In the article analyzes the function of prosecution under preliminary investigation to meet the requirements of the Criminal Procedure Code of Ukraine of 1960 and the Criminal Procedure Code of Ukraine of 2012.

Under CPC of Ukraine of 1960 Prosecutor was entitled to supervise criminal proceedings. The prosecutor was required in all stages of criminal proceedings promptly take legal measures to eliminate any violations of the law. The current Code of Ukraine prosecutor law were narrowed. It's not obliged to supervise the legality at all stages of criminal proceedings.

In accordance with the applicable Code of Ukraine, under preliminary investigation the prosecutor supervising the observance of laws during the pre-trial investigation in the form of manuals of pre-trial investigation procedure. Supervise at all stages of the criminal justice system does not rely on the prosecutor.

There is the analysis of the scientists' views on the prosecutor under preliminary investigation. The views of scientists on the prosecutor under preliminary investigation are different. Some scientists think that the prosecutor under preliminary investigation provides the prosecution as to his competence further includes executing state accusation. According to other scientists prosecutor under preliminary investigation has the right to perform a function of supervision. There is also the view and the possibility of combining the prosecutor supervisory functions and prosecution.

***Keywords**: prosecution, the prosecutor, overseeing the prosecution, procedural guidance, function of prosecutors, pre-trial investigation.*

Надійшла до редакції 30.10.2014

Березняк В. С.
кандидат юридичних наук
(Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ)

УДК 343.13+341.44

СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА ПОНЯТТЯ «ЕКСТРАДИЦІЯ» У НАУЦІ КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА

У результаті аналізу норм правових актів, а також з урахуванням різних точок зору вітчизняних і закордонних вчених визначаються основні ознаки екстрадиції. Розглянуто сучасні погляди щодо поняття екстрадиції у науці кримінально-процесуального праві Надається авторське поняття «екстрадиція».

***Ключові слова:** екстрадиція, засуджений, обвинувачений, передача.*

Постановка проблеми. Положення нового Кримінального процесуального кодексу України від 13.04.2012 р. № 4651-VI [1] (далі – КПК) зумовили значні зміни організаційного та правового характеру у сфері кримінальної юстиції.

Зокрема, вперше за роки незалежності держави на законодавчому рівні

було закріплено інститут екстрадиції у кримінально-процесуальному праві, що сприяло підвищенню ефективності міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.

Поряд із позитивними змінами нові норми кримінального процесуального законодавства містять певні недоліки, які залишають низку невирішених питань як у науці кримінально-процесуального праві, так і у практичному застосуванні.

Найбільша проблема щодо наукового дослідження екстрадиції виникає при визначенні поняття «екстрадиція», зміст якого істотно впливає на саму процедуру екстрадиції. Ця проблема пов'язана з низкою важливих наукових та практичних завдань кримінально-процесуального та міжнародного права у боротьбі зі злочинністю на сучасному етапі міжнародного розвитку нашої держави. Визначення поняття «екстрадиція» є одним із найголовніших етапів дослідження такої форми правової взаємодії.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Вивченням та дослідженням поняття «екстрадиція» займалося багато вітчизняних та зарубіжних учених-юристів, серед яких: О.І. Виноградова, Т.С. Гавриш, С.Я. Лихова, А.Г. Маланюк, К.С. Родіонов, Н.А. Сафаров М.П. Свистуленко, В.М. Тертишник, Ю.М. Ткачевский та ін.

Вони зробили вагомий внесок у розробку зазначеного питання, однак різносторонність їх поглядів, а іноді й діаметральна протилежність, підштовхує нас до узагальнення і теоретичного осмислення їхніх думок й висвітлення науково обґрунтованого та збалансованого відносно наукових протиріч розуміння досліджуваної проблематики.

Метою статті є спроба автором надати власне поняття «екстрадиція».

Досягнення поставленої мети зумовило вирішення таких завдань: у результаті формально-юридичного аналізу норм чинного КПК України та інших правових актів висвітлити основні недоліки і прогалини стосовно визначення поняття «екстрадиція»; проаналізувати й узагальнити думки науковців стосовно розглядуваної проблематики; надати власне визначення поняття «екстрадиція».

Виклад основного матеріалу. Слід зазначити, що у сучасних умовах розвитку правової науки неможливо повністю вивчити зазначений аспект без дефініції самого поняття, розгляду основних елементів його структури.

У цьому контексті важливим є питання нормативного закріплення поняття «екстрадиція». Так, у ч. 1 ст. 541 КПК надається роз'яснення термінів, що вживаються у Розділі IX «Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження» КПК. Зокрема, у п. 2 ч. 1 ст. 541 КПК визначено, що «видача особи (екстрадиція) – це видача особи державі, компетентними органами якої ця особа розшукується для притягнення до кримінальної відповідальності або виконання вироку» [1].

Важко погодитись із тим, що визначення терміна «екстрадиція», вносить повну ясність у розв'язання досліджуваної проблематики. Більше того, на нашу думку, закріплені положення викликають ряд додаткових питань, які для

вірного розуміння поняття «екстрадиція» відіграють першочергове значення.

По-перше, слід зауважити, що поняття «екстрадиція», виходячи з п. 2 ч. 1 ст. 541 КПК, визначається як однорідне і тотожне поняттю «видача особи». Крім того, у цьому пункті зазначається, що екстрадиція, окрім іншого, включає фактичну *передачу такої особи* під юрисдикцію запитуючої держави. Таким чином, правозастосовники, надаючи суб'єктивне трактування п. 2 ч. 1 ст. 541 КПК, можуть дійти до висновку, що терміни «екстрадиція», «видача особи», «передача особи» є тотожними.

По-друге, звернемо увагу, що у п. 2 ч. 1 ст. 541 КПК термін «видача особи (ектрадиція)» визначається як видача особи, що у буквальному розумінні, по суті, означає дублювання, а у лексичному значенні є тавтологію. Крім того, визначення терміна «видача особи» через словосполучення «видача особи», на наш погляд, не може мати належного змістовного розуміння.

Враховуючи викладене, вважаємо, що визначення терміна «екстрадиція» повинно надаватися з урахуванням сучасних наукових поглядів.

Необхідно зауважити, що ще у XIX ст. загальноприйнятим було таке поняття екстрадиції: видача (extradition) – це державний акт, в силу якого особа, обвинувачена або вже засуджена за злочин, вчинений нею за межами тієї держави, на території якої вона в даний момент проживає, передається уряду держави, компетентної судити її та покарати [2, с. 121].

Сучасні зарубіжні вчені, зокрема Ю.М. Ткачевський та Н.А. Сафаров, надають таке визначення: «екстрадиція – здійснювана у відносинах між державами процедура переведення правопорушника під компетентну юрисдикцію з метою кримінального переслідування або виконання призначеного судом покарання» [3, с. 40].

Серед українських фахівців у галузі кримінально-процесуального права часто аналізуються дефініції екстрадиції, сформульовані А.Г. Маланюком та О.І. Виноградовою.

Зокрема, А.Г. Маланюк зазначає: «видача осіб – діяльність компетентних органів, що базується на загальновизнаних принципах міжнародного права, нормах міжнародних договорів і внутрішньодержавного законодавства, в ході якої держава у випадку, якщо вона потерпіла від злочину чи він був вчинений на її території або ж її громадянином, запитує і отримує обвинуваченого, підсудного чи засудженого з держави, на території якої він перебуває, з метою притягнення до кримінальної відповідальності чи виконання вироку, або ж розглядає заявлене клопотання іноземної держави і передає запитувану особу» [4, с. 13].

На думку О.І. Виноградової, під видачею (екстрадицією) слід розуміти процес, який ґрунтується на міжнародних договорах, загальновизнаних принципах міжнародного права, нормах внутрішнього законодавства і пов'язаний з наданням державами правової допомоги, що полягає у передачі підозрюваного, обвинуваченого або засудженого державою, на території якої він перебуває, державі, на території якої він вчинив злочин або громадянином якої він є, або державі, що потерпіла від злочину, для притягнення його

до кримінальної відповідальності або виконання винесеного вироку суду [5, с. 14; 6, с. 15].

У галузі кримінального права дослідженням цього питання займалася М.П. Свистуленко, яка сформулювала таку дефініцію: «екстрадиція як заснована на міжнародних договорах, загальновизначених принципах права та нормах внутрішньодержавного права форма міжнародно-правової допомоги у кримінальних справах, що надається державою, на території якої перебуває запитувана (обвинувачена чи засуджена) особа (запитуваною державою), державі, на території якої, громадянином якої або проти прав та свобод громадян якої чи її власних інтересів особа вчинила порушення кримінально-правової заборони (запитуючій державі), і полягає у видачі обвинуваченого з метою сприяння забезпеченню належних умов для здійснення правосуддя у тій категорії справ, які належать до компетенції останньої (держави), або засудженого для приведення до виконання такого, що набрав законної сили, обвинувального вироку національного суду запитуючої держави» [7, с. 10].

У сучасній юридичній енциклопедичній науковій літературі поширеними є такі визначення екстрадиції:

1) екстрадиція – «це передача злочинця державою, на території якої він перебуває, іншій державі з метою притягнення його до кримінальної відповідальності чи для приведення до виконання винесеного іноземним судом вироку відносно цієї особи» [8, с. 500];

2) екстрадиція – «це передача злочинців державою, на території якої вони перебувають, іншій державі (на її вимогу) для притягнення їх до кримінальної відповідальності або для приведення у виконання обвинувального судового вироку, який набрав чинності» [9, с. 377];

3) «Екстрадиція – видача однією державою іншій (зарубіжній) державі свого громадянина чи іноземця»; «видача злочинця – передача злочинця державою, на території якої він перебуває, іншій державі за вимогою останньої для притягнення злочинця до кримінальної відповідальності чи для приведення до виконання вироку, що набрав законної сили» [10, с. 106, 774].

Отже, поряд з терміном «екстрадиція» в багатьох юридичних працях використовуються терміни «передача злочинця» або «видача злочинця».

Під «видачею злочинця» розуміється передача державі особи, яка вчинила злочин, для притягнення її до кримінальної відповідальності чи для виконання винесеного стосовно неї вироку суду відповідно до міжнародного та національного законодавства [8, с. 81].

Між тим використання термінів «передача злочинця» або «видача злочинця» суперечить принципам міжнародного та кримінально-процесуального права, де існує принцип «презумпції невинуватості», на що звертають увагу багато вчених. Наприклад, Т.С. Гавриш наголошує на неприпустимості використання терміна «видача злочинців» як такого, що суперечить конституційному принципу презумпції невинуватості [11, с. 14].

Тому найбільш вдалою можна вважати дефініцію, викладену в руслі ідеї верховенства права та інших сучасних конституційних принципів правосуддя

В. М. Тертишником та О. І. Тертишником: «екстрадиція (франц. extradition) – передача підозрюваних, обвинувачених чи підсудних осіб державою, на території якої вони перебувають, іншій державі (на її вимогу) для притягнення їх до кримінальної відповідальності та покарання» [12, с. 793-810; 13, с. 39].

В окремих сучасних юридичних працях в термінології цих понять зазначаються також деякі умови (підстави) невидачі особи: смертна кара, громадянство, строки давності, наявність у запитуючої держави діяння, що визнається злочинним і за яке вимагають екстрадицію злочинця, наявність між державами спільної угоди про екстрадицію та ін.

У міжнародному праві екстрадиція – це передача злочинців однією державою іншій, до громадянства якої вони належать чи на території якої вчинили злочин [14, с. 431]. При цьому необхідно зазначити, що екстрадиція злочинців є не обов'язком держави, а правом.

К. Родіонов визначає екстрадицію, як «міжнародно-правовий інститут, форму або вид міжнародно-правової допомоги у кримінальних справах, що є процедурою передачі однією державою іншій державі (на прохання останньої) на підставі пов'язуючого їх міжнародного договору особи, переслідуваної органами кримінальної юстиції запрошуючої держави для здійснення правосуддя або для виконання судового вироку за вчинене цією особою діяння, що визнається кримінально караним також і в запрошуючій державі, і карається і в тій і в іншій державі позбавленням волі не нижче обумовленого договором строку» [15, с. 115].

Слід звернути увагу на те, що Конституційний Суд України в своєму висновку у справі про Римський Статут від 11.07.2001 р. визначив, що «терміни «передача» і «видача» в загальновживаному розумінні часто розглядаються як синоніми, але в міжнародно-правових документах та спеціальній літературі в них вкладається різний зміст, що робить їх юридичну природу неідентичною [16, с. 109].

У міжнародно-правових документах та спеціальній літературі зазначається, що доставка особи до іншої рівно суверенної держави принципово відрізняється від доставки особи до Міжнародного кримінального суду (далі - МКС), створеного відповідно до міжнародного права за участю та згодою заінтересованих держав. Якщо перше за міжнародно-правовою термінологією позначається терміном «видача», або «екстрадиція», то друге – терміном «передача». З урахуванням міжнародно-правової практики розроблено Римський Статут Міжнародного кримінального суду. Відповідно до ст. 102 Статуту «передача» означає доставка особи до МКС, а «видача» – доставка особи однією державою в іншу державу згідно з положенням міжнародного договору, конвенції чи національного законодавства.

Проте серед юристів різних країн виникають питання з приводу термінів, які вживаються у ст. 102 Римського Статуту. Спочатку розробники Статуту використовували термін «екстрадиція» і термін «видача». У подальшому протягом остаточного складання Статуту терміни «видача», «передача» і «екстрадиція» застосовувалися як можливий словник з метою позначення

процедури видачі обвинуваченого до МКС.

Все це свідчить про суперечливість поглядів щодо проблеми забезпечення обвинувачення особи перед судом. Дійсно, якщо звернутися до ст. 102 Статуту, можливо помітити певні суперечності.

По-перше, екстрадиція має на меті передачу особи, яка обвинувачується у вчиненні злочину, або передачу особи, яка засуджена за вчинення злочину, однією державою іншій державі, а не міжнародній організації.

По-друге, для екстрадиції необхідна наявність відповідного спеціального договору, в якому вказано підстави можливої невидачі особи, які прийняті міжнародним співтовариством, а так само заходи контролю за екстрадицією з боку держави, яка видає злочинця. Сама по собі передача особи державою до суду, відповідно до чинного Статуту, виключає всі можливі підстави невидачі осіб (наприклад, невидача своїх громадян), які передбачені в міжнародних договорах.

По-третє, зазначена процедура виключає юрисдикцію національного законодавства стосовно екстрадиції злочинця, тобто положення спеціальних норм законів з питань екстрадиції. Як наслідок, юрисдикція національного судового переслідування неможлива. У цьому випадку процедура екстрадиції і її здійснення залежить від рішення МКС. Позиція з цього питання також неоднозначна. Наприклад, при розгляді цього Статуту критичним ставлення юристів було з приводу використання в ньому терміна «передача». Це пояснювалося, зокрема, тим, що системи національного судового переслідування і міжнародної видачі повинні у всіх випадках переважати над системою МКС [17, с. 4].

Деякі держави вдосконалюють національне законодавство процедурами екстрадиції та взаємодії з міжнародними судами. Так, наприклад, норми канадського Закону про екстрадицію 1877 р. не враховують екстрадицію згідно із сучасними багатосторонніми договорами, і при цьому вони не дозволяють екстрадицію осіб Міжнародному кримінальному суду, або трибуналу, або державі, з якою відсутній договір. На сьогодні законодавці Канади стверджують, що новий Закон про екстрадицію дозволить екстрадицію осіб державам і міжнародним кримінальним судам та трибуналам, а також дозволить Канаді забезпечувати взаємну юридичну допомогу такому суду або трибуналам [18, с. 1].

Проте в багатьох країнах існують свої міркування з приводу визначення поняття «екстрадиція», роз'яснення суті, яка в цьому понятті міститься. Наприклад, нідерландські законодавці розділили поняття «екстрадиція» і «видача». В новому проекті нідерландського закону про екстрадицію передачу особи в держави – члени Європейського Союзу більше не називатимуть екстрадицією (uitlevering), а називатимуть видачею (overlevering). Тобто нідерландський законодавець більш чітко розділив несхожі одну на одну дві системи: екстрадиція і видача. За значенням, закладеним у ці два поняття голландським законодавцем, видача особи застосовуватиметься, якщо вимога про екстрадицію направлена від держави – члена Європейського Союзу. У

всіх інших випадках, тобто з іншими країнами, застосовуватиметься екстрадиція. Під видачею нідерландський законодавець передбачив більш спрощену процедуру передачі особи, а також застосування існуючого в державах – членах Європейського Союзу європейського ордера на арешт [19, с. 2].

Вищенаведені поняття, на нашу думку, не в повному обсязі розкривають зміст процесу передачі злочинців. Перш за все слід визначити, що саме процес передачі злочинців – це міжнародно-правові відносини двох чи більше держав. Має бути вироблене загальне міжнародне визначення поняття процесу передачі злочинців, яким є екстрадиція. Це поняття якнайоптимальніше охоплюватиме все коло правовідносин, що передбачають передачу злочинця однією державою іншій.

Одним із важливіших моментів розкриття поняття екстрадиції є смислове роз'яснення двох таких термінів, як «видача» і «передача». У деяких випадках правознавці тією чи іншою мірою застосовують ці терміни, не розрізняючи дійсного їх смислового значення. Якщо ми звернемося до тлумачного словника великоруської мови Даля, то побачимо, що в ньому слово «видача» означає «видавати, видати, віддавати. Видати полонених, злочинця, обернути куди вимагають» [20, с. 286]. Водночас «передача» роз'яснюється як «передавати, передати, що, кому, подавати з рук в руки» [20, с. 46].

За словником російської мови С.І. Ожегова слова «видача» і «передача» тлумачаться так: «передача, передати когось, чогось. Віддати, вручити, повідомити когось», «видача, видати, щось. Дати, надати щось» [21, с. 115, 500].

У іншому тлумачному словнику слова «видача» і «передача» розуміються таким чином: «видача, видавати, видати. Передавати когось силою, проти його волі, переслідувачеві, ворогові», «передача, передавати, давати, вручати кому-небудь. Віддавати, подавати, вручати кому-небудь те, що тримають у руках чи беруть у руки. Віддавати, подавати, вручати когось, чогось, комусь для іншого. Віддавати щось своє, від себе і таке інше в чиєсь відання, володіння...» [22, с. 92, 772].

Виходячи з наведених смислових роз'яснень слів «видача» й «передача», зазначимо, що саме слово «передача» включає в себе значення певного процесу, порядку передачі когось або чогось з рук в руки, а під словом «видача» розуміється невизначена дія без будь-якого процесу та порядку. Як зазначалося раніше, саме слово «передача» розкриває зміст поняття «екстрадиція», тому що екстрадиція перш за все є визначений процес та порядок передачі злочинця однією державою іншій на певних правових умовах. Як зазначає російський вчений К. Родіонов, термін «екстрадиція» є більш вдалим, ніж термін «видача», яке припускає екстрадицію злочинців. Згідно з принципом презумпції невинуватості видачі підлягають не злочинці, а особи, які обвинувачені у вчиненні злочину, та особи, які засуджені за вчинення злочину [15, с. 124].

Перш ніж сформулювати визначення поняття «екстрадиція», необхідно навести деякі її найбільш суттєві ознаки, що виходять зі змісту конвенцій, договорів та Розділу IX КПК, а саме:

1) вчинення суспільно небезпечного караного діяння;

2) перебування особи, яка вчинила злочин, за межами території вчинення злочину;

3) наявність вимоги держави щодо передачі особи, яка вчинила злочин, та юрисдикції (запит, клопотання, вимога);

4) наявність договору (конвенції) між державами, які вступили в екстрадиційні відносини;

5) наявність умов правомірної передачі особи, яка вчинила злочин, однією державою іншій;

6) перехід держав до добровільних міжнародно-правових відносин (участь в екстрадиційних відносинах двох або кількох держав);

7) наявність чіткої процедури щодо екстрадиції особи, яка вчинила злочин;

8) наявність мети: притягнення особи, яка вчинила злочин, до кримінальної відповідальності, виконання вироку суду чи для відбування покарання.

Отже, у визначенні необхідно акцентувати увагу на тому, що правовідносини екстрадиційного характеру відбуваються між двома або кількома державами, які виступають між собою суб'єктами цих правовідносин і метою дій яких є притягнення винної особи до кримінальної відповідальності та її покарання. Ці правовідносини держав зводяться саме до передачі особи, тобто перехід юрисдикції тієї чи іншої держави на особу, яка передається за наявності підстав (вчинення особою суспільно небезпечного кримінально караного діяння) та вимог (перебування особи поза юрисдикцією запитуючої держави), наявності правових умов та спільної угоди.

З урахуванням викладено можна зробити такі **висновки:**

1) визначення терміна «екстрадиція», надане у КПК, сприяє неоднозначному розумінню його поняття як у правозастосовній діяльності, так і серед науковців;

2) на нашу думку, більш повним і змістовним визначенням екстрадиції є: «екстрадиція» – це правовий державний акт, в силу якого особа, яка вчинила злочин, з урахуванням правових підстав і умов передається державою, на території якої вона перебуває, іншій державі на вимогу останньої з метою притягнення особи до кримінальної відповідальності чи ухвали вироку суду або для відбування покарання за вироком суду, який набрав законної сили, якщо це передбачено чинними міжнародними угодами та здійснюється відповідно до національного законодавства».

Бібліографічні посилання

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17.

2. *Лихова С.* Актуальні питання вдосконалення інституту екстрадиції / С. Лихова, М. Свистуленко // Право України. – 2001. – № 1. – С. 120–124.

3. *Ткачевский Ю. М.* Национальное законодательство об экстрадиции (сравнительный анализ) / Ю. М. Ткачевский, Н. А. Сафаров // Вестн. Московского ун-та. – Сер. 11 : Право. – 2003. – № 5. – С. 40–59.

4. *Маланюк А. Г.* Провадження у кримінальних справах, пов'язане з міжнародними відносинами, за законодавством України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза» / А. Г. Маланюк. – К., 2004. – 20 с.

5. *Виноградова О. І.* Видача (екстрадиція осіб, які вчинили злочин / О. І. Виноградова // Адвокат. – 1999. – № 1. – С. 13–14.

6. *Виноградова О. І.* Міжнародне співробітництво України у галузі боротьби зі злочинністю (кримінально-процесуальний аспект) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза» / О. І. Виноградова. – Х., 2000. – 22 с.

7. *Свистуленко М. П.* Екстрадиція в правовій системі України: основні кримінально-правові аспекти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / М. П. Свистуленко. – К., 2005. – 17 с.

8. *Тихомирова Л. В.* Юридическая энциклопедия / Тихомирова Л. В., Тихомиров М. Ю. ; под ред. М. Ю. Тихомирова. – М., 1997. – 526 с.

9. Юридична енциклопедія : в 6 т. / редкол. : Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. – К. : «Укр. енцикл.», 1998. – Т. 1 : А–Г. – 672 с.

10. Большой юридический словарь / под ред. А. Я. Сухарева, В. Д. Зорькина, В. Е. Крутских. – М. : ИНФРА – М, 1999. – 790 с.

11. *Гавриш Т. С.* Проблеми допустимості доказів, отриманих в ході міжнародної правової допомоги в кримінальних справах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза» / Т. С. Гавриш. – Х., 2004. – 20 с.

12. *Тертишник В. М.* Кримінально-процесуальне право України : підруч. / Тертишник В. М. – 5-те вид., доп. і перероб. – К. : А.С.К., 2007. – 848 с.

13. *Тертишник В.* Проблеми міжнародного співробітництва у сфері правосуддя : екстрадиція та конфіскація / В. Тертишник, О. Тертишник // Юридична Україна. – 2003. – № 6. – С. 34–39.

14. Большая Советская Энциклопедия : в 51 т. / ред. кол. : Б. А. Введенский (гл. ред.) и др. – 2-е изд. – М., 1950 – 1958. – Т. 9. – 1951. – 810 с.

15. *Родионов К. С.* Загадка экстрадиции / К. С. Родионов // Право и государство : теория и право. – 2005. – № 5. – С. 115–124.

16. Висновок Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України про надання висновку щодо відповідності Конституції України Римського Статуту Міжнародного кримінального суду (справа про Римський Статут) // Офіційний вісник України. – 2001. – № 28. – С. 104–113.

17. *Sunil Kumar Gupta*. Sanctum for the war criminal : extradition law and international criminal court, 2000. – P. 1–5.

18. Extradition reform. Canada. Department of Justice 7. – P. 1–3.

19. Protecting individual rights in the Netherlands. Justice conference 5/6 July 2003, London. – P. 1–6.

20. *Даль В. И.* Толковый словарь живого великорусского языка : в 4 т. / Даль В. И. – 7-е изд. – М. : Рус. яз., 1978 – 1980. – Т. 3. – 1980. – 555 с.

21. *Ожегов С. И.* Словарь русского языка : 57 000 слов / Ожегов С. И. ; под ред. Н. Ю. Шведовой. – 23-е изд., испр. – М. : Рус. яз., 1990. – 915 с.

22. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2003. – 1440 с.

Березняк В. С. Современные взгляды на понятие «экстрадиция» в науке уголовно-процесуального права. В результате анализа норм правовых актов, а также с учетом разных точек зрения отечественных и иностранных ученых определяются основные при-

знаки экстрадиции. Рассмотрены современные взгляды на понятие «экстрадиция» в науке уголовно-процесуального права Дается авторское понятие «экстрадиция».

Ключевые слова: *екстрадиция, обвиняемый, осужденный, передача.*

Bereznyak V. S. Modern views on the concept of "extradition" in the science of criminal procedural law. The article deals with modern views on the concept of extradition in the science of criminal procedural law.

It is noted that an important aspect of the definition of "extradition" in criminal procedural law is a question of its legal definition in the Criminal Procedural Code of Ukraine.

The author has paid attention to the diversity of approaches to understanding the concept of "extradition". In addition, depending on the context, a meaningful understanding of the concept of "extradition" in the Criminal Procedural Code takes different values, leading to ambiguous understanding.

As a result of the study the author has made following conclusions:

1) the definition of "extradition", given in the Criminal Procedural Code leads to ambiguous understanding both in law enforcement activity and among scientists;

2) a full and meaningful definition of extradition is as follows: an "extradition" is a legal state act whereby a person who has committed a crime, subject to legal grounds and conditions passed by the state in which he/she is located, at the request of another state with the last the purpose of bringing a person to criminal responsibility or decision or verdict of sentence upon conviction, which came into force, if provided effective international agreements and carried out in accordance with national law.

Keywords*: extradition, accused, convicted, handing over.*

Надійшла до редакції 23.12.2014

Литвинов В. В.
кандидат юридичних наук
(Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ)

УДК 343.135

РОЗВИТОК ПІДСТАВ ТА ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПОРЯДКУ ЗАКРИТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ, ЗА ЯКИХ ОСОБА МАЄ ПРАВО НА РЕАБІЛІТАЦІЮ

Досліджено теоретичні та законодавчі положення щодо розвитку підстав і процесуального порядку закриття кримінального провадження за реабілітаційних підстав. Надано пропозиції щодо можливості вдосконалення підстав та процесуального порядку закриття кримінального провадження за реабілітаційних підстав.

Ключові слова: *підстави закриття кримінального провадження, процесуальний порядок закриття кримінального провадження, реабілітаційні підстави закриття кримінального провадження.*

Постановка проблеми. Рішення про закриття кримінального провадження за реабілітаційних підстав відоме кримінальному судочинству України не одне десятиліття. Відтак, заслуговують на увагу дослідження як підстав, так і процесуального порядку прийняття цього рішення у різні часи на території України.

Назву класифікації «реабілітаційні підстави» закриття кримінального